

DÜNYA'NIN İLK BOĞAZ KÖPRÜSÜ

ÇANAKKALE BOĞAZ'INDA KURULDU

Tarihin yalnız geçmişe değil aynı zamanda geleceğe dair çağrışımlar, ipuçları, anlamlar barındırdığını biliyoruz. Tarih bize ilginç sayfalar açar. O sayfalara bakmayı istersek neler görürüz neler

DÜNYA'nın ilk boğaz köprüsü sizce nerede kurulmuş olabilir? Tüm dünyada üzerinde köprü bulunan boğaz sayısı pek de fazla olmasa gerek değil mi? Dünyanın ilk boğaz köprüsü de pek çok konuda ilberet ev sahipliği yapan Türkiye'de olabilir. İki kıta arasında bir deniz çevreleyen iki boğazı bulunan Türkiye'de olduğu doğru ama çoğumuzun sandığı gibi İstanbul Boğazı'nda değil.

Bizler biliriz. Çanakkale Boğazı (atınca kulan ve yakında açılışı yapılması beklenen) 1915 Çanakkale Köprüsü, Çanakkale İlimizin tarihindeki tek köprü değildir. Tıvya Savaşı ve Çanakkale Savaşı gibi devletlerin, kotaların, uyarıların, insan topluluklarının varlığı ve yokluğu açısından yaşamsal öneme sahip tarihsel olaylara sahne olan Çanakkale, dünyanın bilinen, kayıtlara geçmiş ilk boğaz köprüsüne de ev sahipliği yapıyor.

DÜNYANIN EN UZUNU

Lapseki ile Gelibolu İçleleri arasında kulan ve açılışı hazırlanılan asma köprüdür. Çanakkale Boğazı'nın ilk ve Marmara Bölgesi'nin beşinci asma köprüsü olduğu bildirildi. Köprü'nün 2 bin 23 metre orta açıklık uzunluğu ile Japonya'daki Akashi Kaikyo Köprüsü'nü geçerek Dünyanın en uzun

Akıya'ya ve Lakadamon'a toprak istemek için kimsesiz göndermiş. Bunların dışında her yere gönderdi. Yenden toprak ve su istemesinin nedeni şuydu: Eskiden Daresos'un emrine bağlı olmayan şimdiki korkup dize gelecektirleri sayıyordu ve adamlarını, bu öngörünün doğru olup olmadığını anlamak için gönderiyordu.

Abydos'tan harp kırı yedi statır. O büyük irtifa çıktığı zaman ki kırı artık belirsizmiş. Bölün halatlar koptu. Sonuna gelmiş olan iş mahvoldü.

Buna dayan Karakeses fena övüldü. Hellespontos'a üç yüz sopa pekimesini ve bir çift bukağı takılması emretti. Hatta bunu bile işitti.

Collatlar göndermiş. Hellespontos'u kızgın demire dalgayın demiş. Deniz dövrerleken için öklüğü kadar bayığı küllükler de sarıovalıcağıdır. Deniz, deniz, sarma bu cezağı etferdim çekmiyor. Çünkü ondan hicaz köklük görmedim halde sen ona köklük ettin, latesen de istemesen de Büyük Kral seni geçecek. Hiç kimsenin sarma kurban kesmemesi halde, Çünkü sen sudan pis ve acı bir deriden başka bir şey değilsin. Denize uyguladığı cezalar buruldı. Köprü yapma ile görevli olanlara gelince, onları da kullarıma kestirdi.

Büyük işler yapan adamlar nankör işlerinin kurbanı oldular. Yeni mühendisler geçti için başına. Bakınız nasıl attılar köprüleri. Elli kürekli gemilerden ve İtremlerden üç yüz altmış taneşin yan yana bağlayıp köprü toparlamak olarak koydular. Bu Euxinos'dan yana olardı. Öbür yan için de taşınmak olarak üç yüz on dört gemi kullandı. Gemilerin ekserisini Pontos ile acı yapığın için Hellespontos'un akortuna paralel duşuyordandı ve böylece akıntı, halatları biken yükü artmış oluyordu. Birbirine bağlı olan gemiler ayrıca çok büyük demirler atarak pekiştiler.

Köprülerden biri için Pontos tarafından; o yünden gelip Hellespontos'da esecek rüzgarları kırı, öbürü için de Ege Denizi'nden ve bath kıyılardan yansı; Zephyros ve Notos'a kırı. Pontos'a işleyen küçük gemilerin geçebilmeleri için üç yerde aralık bırakıldı. Bu bitkiden sonra, karadan

başlayarak halatları çekmeye giriştiler. Bu iş için açığı bucağıllar kullanyordandı. Bu sefer kelen keremli İliyle yapısı aynı aynı kullanyordandı. Her iki köprü için de dönder papirüs ve diğer kelen keremli İli'nden yapıma halat geçirdi. Bu iki cins halat, katnik ve güzel bakımından öğütler ama kelen keremli İli'nden olanlar daha sağlamdır. Bir dizeği bir talant çekiyordu. Köprü'nün çatısı böylece çatıldıkta sonra köprü'nün emine uygun büyük kalalar kesildi. Bunlar da pro pepe dizdikten sonra üstten bağlandı. Daha sonra bunların üzerine güzbeco bir tahta taban döşediler. Üzerine bir kati kopak çektiler. Dözüldük. En son iki yanına korkuluklar koydular. Yüksek havayına ve atlar denizden inmesini diye

Köprüler bitmiş. Ainos Dağı'ndaki işlerin de them kanalı hem de denizin yükseldiği zaman açılan İkamasını diye giriş ve çıkışı yapılan yüksek dağların (ları) bitiş haberi gelince kırı Sardes'te geçilmiş olan ordu İli'baharda bütün eteklerleri tamamlanmış olarak Abydos'a doğru yola çıktı.

Köprüler bitmiş. Ainos Dağı'ndaki işlerin de them kanalı hem de denizin yükseldiği zaman açılan İkamasını diye giriş ve çıkışı yapılan yüksek dağların (ları) bitiş haberi gelince kırı Sardes'te geçilmiş olan ordu İli'baharda bütün eteklerleri tamamlanmış olarak Abydos'a doğru yola çıktı.

Köprüler bitmiş. Ainos Dağı'ndaki işlerin de them kanalı hem de denizin yükseldiği zaman açılan İkamasını diye giriş ve çıkışı yapılan yüksek dağların (ları) bitiş haberi gelince kırı Sardes'te geçilmiş olan ordu İli'baharda bütün eteklerleri tamamlanmış olarak Abydos'a doğru yola çıktı.

Köprüler bitmiş. Ainos Dağı'ndaki işlerin de them kanalı hem de denizin yükseldiği zaman açılan İkamasını diye giriş ve çıkışı yapılan yüksek dağların (ları) bitiş haberi gelince kırı Sardes'te geçilmiş olan ordu İli'baharda bütün eteklerleri tamamlanmış olarak Abydos'a doğru yola çıktı.

ORDU YOLA ÇIKIYOR

Güneş gökyüzünde her zamanki yerinişeyken taluklu zaman ordu yola çıkmış bulunuyordu. Güneş görünmez olmuştu. Hava dünyanın en güzel havasıydı. Hiç bulut yoktu ve gün ortasında gece olmuştu. Bu görülmüş olayı sarayında Karakeses basıldı ve Mag'tardan olayın neye sonuçlanacağını sordu. Onar yöre açıkladılar: Tarih, Yunanlılara kendilerinin karacacağı haberi veriyordu. "Çünkü dediler: nasıl geleceği bize Ay haberi vermiş. Yunanlılar da Güneş haberi verir". Bu yorumdan pek hoşlanın Karakeses yeniden yola çıktı.

Herodotus Tarhi Pers kralı Karakeses'in Yunan topraklarından savaşın ile devam eder dedi. Tarihin Babası bilginimiz, bilmediğimiz ya da başka türlü sandığımız pek çok tarihsel olayı bizlere doğru bildirdi anılar. Ancak bunların hepisi başka bir yazının konusu olabilir.

asma köprüsü olduğu belirtiliyor.

Bizler Çanakkale Boğazı'na köprü yapma düşüncesinin ilk kez 1884-1889 yılları arasında ortaya atıldığına biliyoruz. Daha sonra 1907'de tekrar gündeme gelen köprü projesi için 1995'te ihaleye çıkıyor. 18 yabancı firmaların katıldığı ihaleyi kazanan firma, projeyi yapılabileceğini bildiren bir rapor hazırlıyor.

Tarih ki bu bilgi, bu çağın insanları söz konusu olduğunda geçerli. Bizlerden çok önce yaşayan eski insanlar arasında da kıtadan kıtaya geçmeyi kafasına koyanlar olmuştu. Savaşmak için tüm ordusunu ve askerlerini harp kıyısına atarmış olgün ve yeni toprakları fethetmeye kararlı olan savaşçı bir kral bu işe kalkmış.

M.O. 484-425 yılları arasında yaşamış olan tarihçi ve yazar Herodotus, bizler için tarihe açılan bir pencere oluşturur eserinde Pers İmparatorluğu ile antik Yunan kent devletleri arasında M.O. 499 ile 449 yılları arasında yapılan Pers Yunan Savaşı'nı ayrıntılarıyla anlatır. Aslen Halikarnassoslu yani Bodrumlu olan Herodotus, Romalı Hisp Cicero tarafından Pater Historiae olarak nitelendirilmiştir ve Tarihin Babası olarak bilinir.

Herodotus'un ünlü eseri Herodotus Tarihi'nin, çevirisi Mürtekin Öksener'in, Yunanca aslyla karşılaştırma ve sunumu Azra Erhat'ın yapıldığı, 1973 tarihli Türkiye bencini baskısından, Çanakkale Boğazı üzerine kurulmuş olan tarihsel ilk boğaz köprüsüne birleke görülebilmek.

İLK KÖPRÜNÜN ÖYKÜSÜ

Yeni Köprü, Polymnia adını taşıyan kısımda Pers hükümdarı Karakeses'in kurduğunu köprü'nün öyküsü şöyle anlatılıyor:

"Sardes'e varınca Yunanistan'a habersiz göndererek toprak ve su istedi. Sektire Büyük Kral'ı koruyamak üzere çöpler hazırlanması için haber yolladı.

Yeni Köprü'nün 2500 yıl önceki köprü ile karşılaştırılması. (Yeni Köprü'nün 2500 yıl önceki köprü ile karşılaştırılması.)